

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА X • БРОЈ 210. • 10. АПРИЛ 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

15. IV 79. — 15. IV 82.

ЈАЧИ ОД СЕБЕ

В ријеме — огледало човјекове вјечности, Секунде, минути, часови, године. Неколико обичних ријечи у бељежници историје не могу бити знакови на ших судбина. Али, ријеч је човјекова и кад је зла и кад је добра. Не поменуле се — каже се у нашем народу. То ћавољско вријеме, онај петнаести април седамдесет и девете; оно трагично превирање мајке земље, катаклизма, наше страдање..

Е, а какви би смо ми били људи кад се послије три године не би смо сјетили наших муга. Јер, у том злу било је и добrog. Није тај дрхтај земљине утробе само уништавао. Јесте око нас — и нас, али није у нама. Оно људско, велико, неуништиво. Толико се тога догодило да би требали километри хартије да се све забиљежи. Ми смо и биљели. Ако је земљотрес по ружнику образ земље, ми смо га нашим труdom прољепшали. Наше око је највернија камера и у њему је то забиљежено. Сlike из првог петнаestoto априлског јутра се дамдесетидевете замјенили смо сликама нових кућа, улица, сликама нових хотела, школа, болница. Градилишта на све стране — ми градимо. Тако се ми сје ћамо својих несрећа.

Знали смо: будућност је у нама. Потратили смо је — и нашли. Као и увијек до сада. Зато су нам да нас поља процвјетала: црвене булке — кровови, као заставе наше истрајности на све стране. Ми у спрези солидарности, организовани као међафобра братства и је динства, у нашој лије поју Југославији — као јукрас њеног достојанства.

Раде ЈОВИЋ

Делегати Вијећа мјесних заједница и Вијећа удруженог рада

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БУДВА I: Зоран Лукетић, Светозар Радуловић, Љубо Лијешевић, Урош К. Зеновић, Гојко Иванчевић, Богољуб Рађеновић, Милорад Ускоковић и Војислав Самарчић.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БУДВА II: Крсто Зец, Станко Гиговић, Љубо Пињатић и Томо Клаћ.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА СВЕТИ СТЕФАН: Илија Б. Кажанегра и Драган П. Миковић.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ПЕТРОВАЦ: Марко Андровић, Иво Зеновић, Бранко Медиговић, Вељко Медин и Иво Мизор.

ДЕЛЕГАТИ ВИЈЕЋА УДРУЖЕНОГ РАДА

Лидија Медиговић (Радна заједница заједничких служби, Интерна банка и радна организација у оснивању „Словенска плаџа“), Радован Мильанић („Монтенегро-експрес“), Михаило Ивановић („Авале“), Гојко Марковић („Могрен“), Ђорђе Поповић и Владимира Тичић („Хотели Бечићка Плажа“), Љубо Апђус и Јово Ђурашевић („Хотели Свети Стефан“), Вељко Шољага и Томо Радовић („Палас“), Шпиро Миро-

вић и Миомир Вујачић („Јадран“), Невенка Грегорић (Природно љечилиште „4. јул“), Спасоје Павловић („Петровац“), Саво Војнич и Обрен Перовић („13. мај“, „Београд“, „Праха“, „Парк“, „Будва“, „Каменово“ и остала одмаралишта), Христивоје Станисављевић („Центропротом“, „Агрокомбинат 13. јул“, „Требјеса“, БИП, „Монтенегро-грокомери“, „Југопетрол“, „Напредак“, „Борово“, „Кошућа“, „Петар Велебит“ и други делови ОУР-а из области трговине и услужних дјелатности), Радован Иличковић („Новоградња“ и РЗЗС КСРО „Јужни Јадран“), Јован Пенда („Комуналне службе“ и „Зеленило“ КСРО „Јужни Јадран“), Мирко Дулетић („Водовод и канализација“ и Одржавање станове КСРО „Јужни Јадран“), Силvana Ђурашевић (Завод за изградњу и уређење Будве), Жарко Вујовић (ПТТ Будва), Петар Јелушић (Електро дистрибуција), Десимир Тодоровић (Јадрански сајам), Слободан Вујовић (Пекара), Станик Гвозденовић (Технички гасови), Славко Вукчевић („Хемпро“), (Радни људи из области занатства и пољопривреде), Жарко Пламенац („Зета-филм“, Културни центар, Општински архив и ОКУД „Кањаш“), Кеенија

Драговић (Основна школа „Стјепан Митров Љубиша“, Средњошколски центар и Основна школа „Мирко Срзентић“), Тадија Николић (Дом здравља и Апотека), Ристо Кривокапић (Дјечји вртић и Општински Црвени крст), Никола Борета и Драго Бубања (Делегације радних људи у радним заједницама државе

ОТВОРЕН „МАЕСТРАЛ“

Првих дана априла, на кон дуже паузе, своје капије отворио је хотел „Мајстрап“ у Милочеру. У овом лијепом здању први гости стigli су из СР Њемачке, посредством агенције „Југотурс“ из Франкfurta. Почев од 17. априла организовано ће стизати гости које ће доводити љубљански „Комитас“ преко своје пословнице у Будви.

Г.

них органа, друштвено-политичких организација и удружења и других радних заједница које нису организоване као организације удруженог рада) и Даница Иванчевић (Будванска основна банка и Служба друштвеног књиговодства).

ОЧЕКУЈЕ СЕ БОЉА СЕЗОНА

Наша Република, посебно њен приморски дио, дочекује овогодишњу туристичку сезону знатно спремније него ранијих година. Планирање је да се оствари 22 милиона ноћења и девизни прилив од 95 милиона долара, што је готово двоструко више него 1981. године.

Ово је, између остalog, исклучено у разговорима које су крајем прошлог мјесеца водили у Будви представници никшићког „Оногошта“, „Индустријимпорта“ из Титограда, херцегновске „Боке“ и „Монтенегротуриста“ с предсједником Извршног вijeћа Скупштине Црне Горе Момчилом Џемовићем и његовим сарадницима.

Генерални директор „Монтенегротуриста“ Миодраг Мировић истакао је да овај колектив дочекује сезону са 12.328 кревета у хотелима, што их је било прије земљотреса.

Било је ријечи и о продаји капацитета на иностраном и домаћем тржишту. На уједињеној Берлинској берзи показано је интересовање страних гостију за одмор на јужном Јадрану. Током овог љета највише ће бити туриста из СР Њемачке. На мети су Бечићи, чији су хотели већ примили прве стране госте, као и Улцињ.

За домаће госте „Монтенегротурист“ је резервисао 20% капацитета, док су Херцегновљани оставили око десет процената више. Цијене су, у односу на прошлу годину, повећане за 8 до 12%. Пансион у главној туристичкој сезони стајаће за домаће госте од 600 до 900 динара, а три оброка у хотелским ресторанима и спавање у собама домаће радиности од 450 до 550 динара.

С. Г.

НОВИ СЕЛЕКТОР ФЕСТИВАЛА „ДАНИ МУЗИКЕ“

Југословенска смотра „Дани музике Свети Стефан — Будва“ одржава се по једанаести пут од 19. до 27. јуна. Као и ранијих година, најбољи музички репродуктивци из свих наших република и покрајина изводиће дјела мајстора свјетске музике.

За новог секретара овога дешавајућег фестивала одређен је Јулио Марић, иначе Котарин, директор Симфонијског оркестра Радио телевизије Сарајево.

Главна улица у Будви снимљена почетком априла

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

Завршена јавна расправа о конгресним

Општинска конференција Савеза комуниста на сједници одржаној 23. марта сумирала је резултате јавне расправе о нацртима докумената за VIII конгрес СК Црне Горе и разматрала предлог мјера и активности на припреми туристичке сезоне 1982. године.

Расправа о Извјештају Централног комитета о освривању ставова Седмог конгреса СК Црне Горе и Резолуцији Осмог конгреса Савеза комуниста Црне Горе била је и повод да се оцјене и ставови предложени

ДЕЛЕГАТИ

На сједници је прихваћена иницијална листа кандидата за органе Савеза комуниста Црне Горе и органе СКЈ из наше републике, а изабрани су и делегати за партијске конгресе. На предлог ОКСК Цетиња заједничког делегата општинских организација СК Цетиња и Будве на XII конгресу СКЈ изабран је **Жарко Миковић**, а делегати комуниста наше општине на VIII конгресу СК Црне Горе биће **Рако Дулећић**, **Васо Станишић**, **Ђорђе Данубић**, **Загорка Радуловић** и **Недељко Ђапчевић**.

У овим документима провјере у основној организацији СК и средини у којој она међутим, према примјењеном материјалу, уводном излагању, записницама основних организација и дискусијама на сједници (било их је свега три!), знатан број комуниста ову расправу је ехвацијо више као „разматрање материјала“ него као повод за претресање и анализу односа и стања у партијској организацији. У прилог овом иде и то што се знатан број организација, плебисцитарно изјаснио да предложене докumente подржао оцјене и квалификације дате у њима.

У неким основним организацијама отишло се даље од простог усвајања материјала, па је предлагано да се оцјене и констатације у Извјештају и ставови у Резолуцији прецизирају, допуне или другачије формулацију. Оцијењено је да метод дјеловања организације СК није задовољавајући и да није у функцији остваривања улоге Савеза комуниста у нашем друштвено-по-

литичком систему. Основна организација СК чешће заузима начелне ставове него што се њено дјеловање осежа у конкретној средини. Потребна је већа ангажованост сваког члана и чување моралног лика члана Савеза комуниста. У расправи је наглашена неопходност идејно-политичке диференцијације, као и да неактивним и неодговорним члановима, онима који не дјелују у складу са Програмом СКЈ, нема мјеста у Партији. У савез комуниста треба примати само они који су то својим радом, идејно-политичком и моралном изграђеношћу заслужили. Тежиште идејног рада, с обзиром на улогу степена идеолошко-политичког образовања и оспособљавања у политичкој акцији, треба прећијети у основне организације, а не везати га само за институционализоване облике при Центру за марксистичко образовање. У расправи је било ријечи и о организованости и дјеловању СК у мјесној заједници, односно о недовољној повезаности основних организација.

Питања привредног развоја и друштвено-економских односа била су присутна у свим основним организацијама. Посебно је било ријечи о проблемима који прате ову област: споро одвијање процеса удрживања рада и система образовања, недостатак производних радника, с једне, и фабриковање кадрова за канцеларије, односно гомилање административног аппарата у ванпри вредним дјелатностима, с друге стране.

У највећем броју основних организација комунисти су разматрали преднајт изјава и допуна Статута СК Црне Горе дајући примједбе и опредјељујући се за поједине алтернативе.

Оцијењено је да у преднајту Статута има доста понављања, да је преопштран, да је на појединим мјестима могао бити разумљивији, да је требало конкретније прецизирати радне, идеолошко-политичке и моралне квалитеете кандидата за пријем у Савез комуниста. Затим, да није потребно веће осамостаљавање Савеза комуниста Црне Горе у односу на СКЈ, јер то лабави унутрашњи повезаност и јединство Савеза комуниста у ћелији, као и да је у Статуту потребно детаљније регулисати категорију одговорноснији члана Савеза комуниста.

Посебну пажњу све основне организације посветиле су одлучивању у Савезу комуниста, а већина организација одлучила да за алтернативу да организација пуноважно одлучује ако састанку присуствује најмање двије трећине чланства, а закључци и одлуке се доносе већином гласова присуних.

Прихваћена је алтернатива да се члан СК не може уздржати приликом гласања о предлогу одређене од луке, а да институцију тајног гласања треба прецизније регулисати у Статуту. Попсебно је расправљано о будућој организацији СК у општини, односно о Општинском комитету и Предсједништву, као његовом извршно-политичком органу, те о мандату предсједника и секретара Предсједништва. Преовладало је мишљење да мандат предсједника треба бити годину, а секретара двије године и да се могу поново изабрати на те ду-

документима

жности. Предсједништво Општинског комитета би најмање једном полугodiшње требало подносити Комитету извјештај о свом раду.

На крају, не набрајајући све конкретне примједбе и предлоге на ова документа, може се констатовати (упркос пропустима и слабостима у појединим организацијама) да је у расправи истакнуто доста тога што није било добро у досадашњем раду, па је борба против тих слабости основни задатак који је сваким даном све сложенији, било да је ријеч о њиховом образовању, запошљавању, учешћу у друштвено-политичком животу, или условима за културно-забавне и спорске активности. Упркос томе, не убрзава се акција друштва, прије свега Савеза комуниста да се тај положај побољша. Млади су природном законитошћу одређени за генерацију будућности, али често се заборавља да су они генерација садашњости, па постају (за шта су најмане криви!) потенцијал који је недовољно искоришћен, донекле и старатељским односом „старијих, искуснијих и упућенијих“ другова, „конзервиран“ за њихово вријеме које ће тек доћи.

Млади су свјесни тешкоћа и противрочности с којима се нужно суштава друштво прелазног периода и не траже решење „својих“ проблема независно од проблема читавог друштва. Траже само јасну перспективу, али и своје учешће у њеном конципирању. То се може постићи једино равноправним учешћем младих које не смије бити ограничено „структуралним кључевима“, а наступајући договор црногорских комуниста прилика је за одлучни покрет ка правилнијем третирању и досљеднијем решавању проблема младих из наше републике.

О ЧЕМУ БИХ ГОВОРИО НА КОНГРЕСУ

ВАСО СТАНИШИЋ
О МЛАДИМА

О младима

Желио бих да VIII конгрес Савеза комуниста Црне Горе, између остalog, убрза рјешавање питања друштвеног положаја младе генерације, који је сваким даном све сложенији, било да је ријеч о њиховом образовању, запошљавању, учешћу у друштвено-политичком животу, или условима за културно-забавне и спорске активности. Упркос томе, не убрзава се акција друштва, прије свега Савеза комуниста да се тај положај побољша. Млади су природном законитошћу одређени за генерацију будућности, али често се заборавља да су они генерација садашњости, па постају (за шта су најмане криви!) потенцијал који је недовољно искоришћен, донекле и старатељским односом „старијих, искуснијих и упућенијих“ другова, „конзервиран“ за њихово вријеме које ће тек доћи.

В. М. С.

Затвореност и преосјетљивост

У области информисања у нашој средини има поприлично слабости и пропуста. Она је, како је на сједници Комитета речено у расправи о овој важној области јавног живота, запостављена у многим срединама, па је неопходно да се у гледањима на информисање што прије учини заокрет.

Годинама се, речено је не покљања дужна пажња информисању као важној компоненти социјалистичке самоуправне демократије. Још увијек је, на пример, неријешан статус „Приморских новина“ као јединог локалног информативног центра, запостављена у многим срединама на бази обавезе о циркулисању информација као неприхватљива за Савез комуниста. Наглашено је да има малограђанско гледање и двољичности у понашањима појединачних субјеката у изграђавању ове друштвене обавезе. Он је нагласио да се у многим срединама не знају обавезе и права запослених у вези с информисањем, а све то говори о неразвијености самоуправних односа.

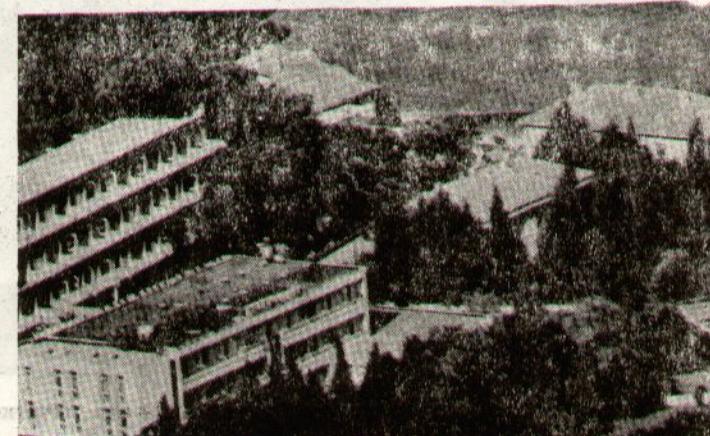
Пажња се не покљања условима рада дописника листова и радија. Ништа није предузето за оснивање информативног центра, какви у другим срединама годинама успјешно остварују задатке на плану информисања. Прихваћен је предлог да се за рад „Приморских новина“, дописника листова и радија обезбједе просторије на једном мјесту и омогући се новинарима не опходна сарадња и успјешније извршавање њихових задатака.

За средства информисања многе средине и даље

су затворене, а превише се изражава осјетљивост на информације које је јавност „процура“. Жарко Миковић, донедавно секретар Комитета, а сад кандидат за предсједника Скупштине општине, оцијенио је таква понашања и гледања на обавезу о циркулисању информација као неприхватљива за Савез комуниста. Наглашено је да има малограђанско гледање и двољичности у понашањима појединачних субјеката у изграђавању ове друштвене обавезе. Он је нагласио да се у многим срединама не знају обавезе и права запослених у вези с информисањем, а све то говори о неразвијености самоуправних односа.

Подручје Будве недовољно је заступљено у програмима Телевизије Титоград, па је речено да се у Општинској конференцији Социјалистичког савеза по веду разговори с представницима Телевизије, како би се постојеће стање измјенило.

Договорено је да се што прије уради анализа о проблемима информисања (таки задатак обавиће сами новинари), која ће послужити као основа за конструтивнију расправу и доношење одговарајућих закључака.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциони колигијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жијро-ратуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Претплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

ГОДИШЊИ ПЛАН ОПШТИНЕ

Годишњим планом утврђени су најважнији правици дјеловања и задаци развоја општине у овој години. Тежиште ће бити усмјерено на постизање циљева и задатака економске стабилизације, што значи да овом задатку треба прилагодити све развојне активности у са моуправним организацијама и заједницама.

Организације „Авала“ и „Палас“, заједно са извођачима и другим субјектима, предузете мјере да се за наступајућу сезону оспособе смјештајни и други капацитети чија је изградња у току. То су хотели „Ас“ (420 кревета) и хотелски комплекс „Авала-Могрен“. У току су припреме за почетак изградње хотелског комплекса на Словенској плаžи.

ООУР „Петровац“ планира израду пројектне документације за изградњу хотела „Петровац“ капацитета 375 кревета, хотела „Сутјеска“ — 100 и Гарнихотела — 60 кревета.

Поред тога, планира се израда пројектне документације и почетак радова на Ауто сервису у Јазу (капацитет 2.500 m², предрачунска вриједност 40.000.000 динара), набавка плавних објеката за 800 путника (предрачунска вриједност 110.000.000), изградња аутобуске станице (300 m², предрачунска вриједност — 150.000.000 динара), и аутокампа у Буљарици (4.000 кампа — туриста).

Друштвени производи расту ће, како се предвиђа, по стопи од 21,1% национални доходак 19,5%, а број ноћења туриста по стопи од 10%.

Предвиђају се улагања за инфраструктуру стамбених насеља Будва — Поље — Запад, Бијели До и Под Дубовицом, као и завршетак 41 стана у стамбеној згради Будва — Поље — Запад III фаза и почетак градње 42 стана у Бечићима.

ОДЛОЖЕНО ПОВЕЋАЊЕ КОМУНАЛИЈА И ДО ПРИНОСА ЗА ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

Са сједницом Вијећа одуженог рада и Вијећема мјесних заједница, које су одржане 24. марта, били су припремљени и предлози одлука о повећању комунална и доприноса за коришћење грађевинског земљишта.

У процесу делегатског разматрања ових одлука дато је више примједби, због чега је Извршни одбор предложио вијећима Скупштине општине да се предлози скину с дневног реда, што је прихваћено.

Програм употребе средстава за обнову и изградњу

Скупштина општине, на посљедњој сједници другог делегатског мандатног периода, донијела је, 24. марта, поред осталог, програм употребе средстава за обнову и изградњу по основу штете од земљотреса за период 1979 — 1989. година, план употребе тих средстава за ову годину, план општине за 1982. годину, као и одлуке о приступању ревизија урбанистичких планова Пржна, Бабин Дола и насеља Под Дубовицом.

Програм употребе средстава за обнову и изградњу по основу штете од катастрофалног земљотреса за период 1979. — 1989. усклађен је с програмом Републичког фонда за обнову и изградњу и другим финансијско-планским документима. Износ просјечне штете у општини по цијенама из 1979. године износи 7.376.534.000 динара или 10,27% од укупне штете у Црној Гори. У укупним штетама друштвени сектор представа, динамика њиховог трошења у периоду 1979. — 1989. и распоред отплате кредити.

ријским споменицима (25,49%).

Програм се посебно бави обезбеђењем средстава, начелима за њихово коришћење и удржавање за финансирање објекта од заједничког интереса, валоризацијом средстава, а дати су и прегледи процијењене штете по организацијама уздруженог рада и другим корисницима, затим висина обезбеђених средстава, динамика њиховог трошења у периоду 1979. — 1989. и распоред отплате кредити.

За овогодишње радове 1.248.277.000 динара

Укупна средства општине за период 1982. годину износи 1.248.277.000 динара. Од тога је одлукама Републичког фонда да сада усмјерено 364.711.000. динара, и то сљедећим организацијама: „Авала“ (194.336.000), „Палас“ (88.173.000), „Монтенегроекспрес“ (19.000.000), КСРО „Јужни Јадран“ (7.870.000), за водовод и канализацију (2.000.000), СИЗ за изградњу (7.000.000), Скупштини општине (32.000.000), Међународном омладинском центру (6.000.000) и ООУР ПТТ 8.219.000 динара.

Усвајањем плана значиће се допринијети бржем коришћењу слободних средстава и изградњи планираних објеката.

РЕВИЗИЈА ГЕНЕРАЛНОГ ПЛАНА...

Скупштина општине је разматрала информацију о присјелим понудама за израду и ревизију Генералног урбанистичког плана Будве. Послије детаљног прегледа свих понуда, а на основу постављених критерија, Извршни одбор прихватио је по пну Института за архитектуру и урбанизам Србије из Београда као најповољнијег извршиоца послана за износ од 13.500.000 динара и роком за вршетка од 20 мјесеци послије склapanja уговора.

... И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

Скупштина општине донијела је одлуку о приступању израде ревизије Детаљног урбанистичког плана Пржна, Бабин Дола и насеља под Дубовицом. Рок ревизије траје три мјесеца. Финансијска средства за ревизију ових планова обезбеђују Самоупザ изградњу и Скупштина општина интересна заједница штите.

О припремним пословима на изради и доношењу ревизије планова стараје се Општински комитет за урбанизам, грађевинарство и комунално-стамбене послове.

УСВОЈЕН ПРОГРАМ ПО МЈЕРАНА ЦИЈЕНА

Савјет међуопштинске заједнице за послове цијена усвојио је на сједници одржаној 30. марта оквирни програм помјерања цијена производа и услуга у 1982. години, којим је ближе разрађен њихов развој и динамика.

На подручју међуопштинске заједнице (општине Херцег-Нови, Котор, Гиват, Будва и Цетиње) стопа раста цијена производње камена, шљунка и пјеска биће до 12%, хљеба и тјестенина до 14%, воћа и превозних производа до 17%, свјеже и смрзнуте рибе до 15%, превоза путника у градском и привредном саобраћају до 17%, превоз путника таксијама и аутомобилом до 15%, превоз робе у локалном привредном саобраћају до 15%. Цијене из области угоститељства и туризма заштће до 17%, станарина и закупина до 24%, затрати и личним услугама до 16%, а комуналним услугама до 20% у маси. Цијене осталих услуга могу застати до 17%.

В. М. С.

УСТУПАЊЕ ЗЕМЉИШТА

Ради формирања урбанистичке парцеле Скупштина општине уступила је земљиште Владимиру Вуковићу и Николи Јоветићу — обојици из Петровца. По основу права првијенства путем замјене уступљено је земљиште Миљутину Лалићу из Будве ради изградње породичне зграде. Изузето је земљиште Смиљана Пајовића из Будве, на његов захтјев, у корист Скупштине општине. Уступљено је земљиште Недељку Јаничићу, Ангелини Јарковић, Алексију Перазановићу и Александру Филотићу ради изградње породичних стамбених зграда у насељу Бијели До. Исто тако уступљено је земљиште Агрокомбинату „13. јул“ ради изградње самопослуге у Светом Стефану.

ПРЕДЛОЗИ

Прогресивно опорезивање

У нашој комуни све је вишеполико који се богате на легални начин. О томе је доста ријечи било на разним сконцима комуниста у чијем раду је учествовала и Радна група ЦК СК Црне Горе.

Потражили смо објашњење у Служби друштвених прихода у Будви, која се сматра једном од најбољих и најефикаснијих у нашој Републици.

У протеклој години издањем кревета у Будви бавило се 1319 домаћинстава. Задијела су око 92.360.000 динара. Сума је толико да на сваког становника Будве из овог извора прихода „дође“ по више од 11.000,00 динара.

— Истина је да издавање кревета постаје легалан вид богаћења, које Ђуро Илијевић, замјеник директора Службе друштвених прихода, упутио је у Извршни одбор прије неколико дана. — Издаја многи, мањи, големе куће, али и друштвене станове. Неки издају по 20, 30, 40, па и 50 кревета!

Извор богаћења нису само кревети. Доста је појединица који „згрну“ милионе од приватних угоститељских радњи, којих је из дана у дан више дуж наше ривијере. Уз угоститеље ту су одмарали аутопревозници, који имају доста посла након земљотреса када је овај крај постао велико градилиште.

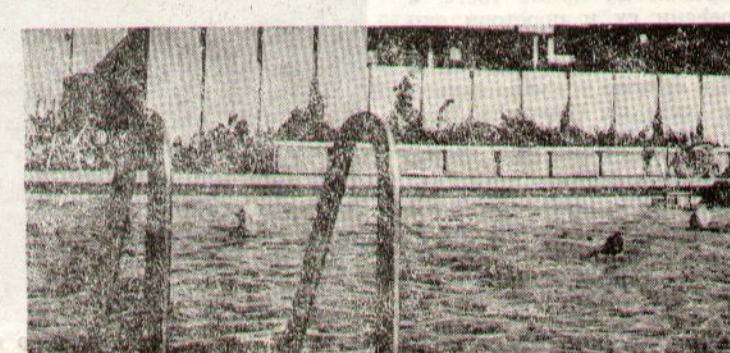
С. Г.

ОПОРЕЗИВАЊЕ

У Служби друштвених прихода су нам саопштили да постоји доста муке с наплатом пореза. Најтеже је с приватним угоститељима. Они у „пословне књиге“ обично уписују мали промет, а велике трошкове пословања. Зато се порез разрезује углом вном на основу такозваног снимаша промета. Порезник дође у кафану и биљеки све што се потроши тога дана. То ради више пута у сезони и ван ње и тако се дође до приближно тачне стопе за опорезивање. Но, власници радњи су „довитљиви“: постављају у таквим приликама своје људе испред кафана да „растрељају госте“.

Како спријечити појаву неоправданог богаћења које у овој комуни почињу да стварају социјалне разлике.

— Једини излаз видимо у изменjenim поресkim стопама. За сада сви који издају собе плаћају 15% бруто прихода, без обзира да ли издају три или 50 кревета. То није уреду и ми се заражамо за увођење прогресивног опорезивања. Примјера ради, једна стопа би била до пет кревета, друга до десет и тако даље. Када би се то увело, друштвена каса би била пунија, а социјалне разлике мање, као Илијевић.

ИЗВАНРЕДНИ УСЛОВИ ЗА РАД У БУДВАНСКОМ ДОМУ ЗДРАВЉА

На уласку у Дом здравља, на металној плочи урезан је текст: „Овај објекат изграђен је из помоћи владе и народа САД“. Један од примјера људске солидарности са становништвом пострадалог подручја. Међутим, прилазни путеви пуни су рупчага; облаци прашине дижу се када је суво, или, пак, срета вас каљуга по киши. То су „примјери“ наше небриге и немарности. Још нешто. Нема нигдје неког знака или табле да се олакша пацијентима да дођу у Дом здравља. Зато многи од њих, с болесном дјечом, лутају кроз цијели административни центар да би пронашли Дом здравља. Збили, несхвательво је да су већ прошле две године, а да нико ништа не предузима.

Жао нам је што смо овај напис о Дому здравља, на коме могу многи да нам позавиде, морали да почнемо критиком, али, како је туристичка сезона на прагу, а с њом и долазак многобројних гостију, нека то буде још једна опомена да се нешто предузме на уређењу нашег мјеста и његове околине.

У Дому здравља, пространој и лијепо опремљеној установи, затекли смо пуно пацијената. Јејкари су презаузети. Чини се да их је, ипак, највише у чекаоници дјечјег одјељења. Једва стижемо да се преко реда убацимо код јејкара, за кога смо од многих родитеља у чекаоници чули све најљепше. Између остalog: „Будва је, напокон, добила одличног педијатра“. „Немамо више потребе да трчимо с болесном дјечом у Котор или Цетиње“.

ОТВОРЕНА МИКРО-БИОЛОШКА ЛАБОРАТОРИЈА

— У Дому су — истиче педијатар др Матија Николић — услови за рад изванредни. Ове године отворена је и хируршко-епидемиолошка служба с микробиолошком лабораторијом, опремљеном најсавременијим апаратима, а запослен је и квалитетан медицински кадар. Ово је нарочито важно зато што се сада овде могу обављати систематски прегледи дјеце и одраслих, па нема више потребе да наши пацијенти одлазе у Вар, Котор, Цетиње, Титоград и друге медицинске центре. Иначе, здравствено стање дјеце на овом подручју је задовољавајуће, изузев што има

већи број оболења на дисајним органима (астме), чemu је, највјероватније, разлог велика влажност ваздуха.

Доласком још једног педијатра, а то се планира средином године, дјечији диспанзер за претшколску и школску дјецу радиће двојактно, чиме ће се растеретити рад јутарње смјене.

МАЛИ ДИЈАГНОСТИЧКИ ЦЕНТАР

Што се тиче службе интерне медицине, где ради интерниста др Митар Јубишић, може се са задовољством контатовати да је и ова служба оспособљена за пружање квалитетних услуга и да се развија у мали дијагностички центар. Постоје опремљена најмодернијим апаратима, који раде помоћу ултра-звукова, овде долазе на преглед и пациенти из других медицинских центара.

Рад Диспанзера опште медицине биће ускоро појачан јејкарским и средњемедицинским кадром, па ће се тако растеретити јејкари опште практике, који раде non-stop. Треба истаћи да они у љетним мјесецима ординирају и у амбуланта туристичких организација, чиме се доприноси комплетирању туристичке понуде. И до сада је овај посао обављан на задовољство многобројних туриста који су посјећивали Будву, Свети Стефан и Петровац.

У склопу Дома здравља раде и јејкари специјалисти: неуро-психијатар, др Никола Кујунџићевић, гинеколог, Петар Зец, а повремено долазе и очни јејкар, уролог и фтизиолог (рентгенолог). Поред овога, у Дому здравља је и модерно опремљена зубна амбуланта која ради двојактно, а у згради Основне школе, од прошле године, налази се зубна амбуланта за предшколску и школску дјецу. Отварање ове зубне амбуланте показало се као веома корисно, јер, како нам је рекао стоматолог др Милош Марковић, доста је дјеце с каријесом зуба. Већ сада се указује потреба за рад у две смјене, или због финансијских тешкоћа то још увијек није могуће спровести.

Дом здравља настоји да у саставу своје радије организације припоји и апотекарску службу која послује у склопу Апотекарског центра из Титограда, зашто је већ добијена и сагласност

од друштвено-политичке заједнице. Просторије за апотеку налазе се у Дому и савремено су опремљене. Међутим, како нам је рекао др Марковић, централизованог из Титограда већ дуже времена ово спорава, јер не жели да испусти из свог окриља ову службу.

Марковић је вршилац дужности директора Дома здравља, у чијем саставу послује и Здравствена станица у Петровцу.

ПРОБЛЕМИ У ЗДРАВСТВЕНОЈ СТАНИЦИ У ПЕТРОВЦУ

У Петровцу се Здравствена станица још увијек налази у несанираној згради. — Несхвательво је да још нису обезбиједена средства за њену обнову. Још један проблем се осјећа у овом колективу, а тиче се кадровског решења шефа ове здравствене станице. Постоје заједнички проблеми потребан један стан, који ова радна организација не може да обезбиједи, неопходна је помоћ читаве друштвено-политичке заједнице и СИЗ за здравствену заштиту радника да се ово веома важно питање што прије решиши. С обзиром да је сезоне на прагу, требало би наћи средства да санација оштећене здравствене станице што прије отпочне, како би се створили услови за нормалан рад.

— Но, и поред ових проблема — рекао нам је на крају др Милош Марковић — треба да будемо задовољни, јер су за кратко вријеме створени изванредни услови за рад здравствене службе. Наравно, на томе не треба стати, пошто до сада тога треба усавршити, побољшати и још боље искористити простор Дома здравља. То ће се постićи отварањем нових радних мјеста, а за то су потребна знатна материјална средства. Међутим, финансијска ситуација није баш најбоља — од интересне заједнице је до сада добијано свега 35% / средстава предвиђених финансијским планом, што је било врло мало за добро организовану здравствену службу. Податак да је у протеклој години Дом здравља у Будви пружио 150 хиљада здравствених услуга нашим и страним осигураницима — преко 4100 дневно — најбоље говори о значају и раду ове здравствене установе, као и о потреби њеног даљег усавршавања.

Нада Митровић

Посљедњег дана априла, значи кроз десетак дана, у петровачке хотеле посредством „Југотурса“ из Лондона допутоваће прва група страних туриста. Трећег, а затим петог маја дојутоваће мање групе гостију из СР Њемачке. Наредних мјесеци петровачки угоститељи очекују посјетиоце и из других западноевропских земаља, али, с обзиром да се капацитети хотела „Ка стелластра“, „Ривијера“ и „Ас“ — овај посљедњи ће отворити врата посјетиоцима 1. маја — продају забрињавајуће лоше, још се не може дати процјена оговодишиње „туристичке бербе“ у љетовалишту вјечно зелених маслињака. „Монтенегроекспрес“ је, истини, предузео до датне пропагандне акције за продају петровачких хотела, али се за сада једино преставља да ће у јулу и августу бити обезбиједена добра посјета хотелу „Ас“.

Угоститељи се за наредну сезону припремају ужурбани. Хотели „Ка стелластра“ и „Ривијера“, затим ресторант-бар „Кастио“ и други мањи угоститељски објекти већ су спремни да приме госте, а уређени су и простори око њих. Све ће бити у реду и с хотелом „Ас“, једино се за сада одлаже уређење пјешачке стазе од Перазина Дола до Петроваца и уређење хотелског пристаништа. Шеф продаје основне организације „Палас“ Златко Вукелић вјерује да ће 13. јула ове године бити отворен и хотел „Палас“, чија је изградња недавно почела, након чега ће се створити услови за његов рад до краја године.

ПЕТРОВАЦ УОЧИ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

ЈОШ УВИЈЕК-ПО СТАРОМ

Очекује се да ће за идућу годину угоститељи „Палас“ понудити тржишту 1.500 хотелских кревета. Шта то значи, они најбоље знају, јер Петровац је већ две године не на дну „угоститељске листе“ на Црногорском приморју.

Угоститељ у Петровцу тренутно највише брину који мултимедијални проблеми. Због неуредних плажа и шеталишта, неосвијетљених улица, нечистоће и неуредносте при обалном дијелу Петроваца, прошлогодишњи његови посјетиоци били су нездовољни боравком у овом мјесту које је до земљотреса заузимало по уређености једно од чељникских мјеста на Црногорском приморју.

Петровац је ових дана изгледао онако као послиje одласка посљедњих прошло годишњих гостију! Руке на

приступном путу од магистрале и на петровачким улицама већ су и дубље него што су биле прошле године. Неуједијена је и позната петровачка плажа, а пут од Петроваца до Лучице представља идеалну стазу за најтеже мотоциклистичке трке!

Још нису поправљене уличне свјетиљке, нити постављене нове. На плажи нема тушева, запуштени су паркови и друге зелене површине... нема нових продавница и киоска у мјесту.

— Гостима смо у посљедње

даје поправљене уличне свјетиљке, нити постављене нове. На плажи нема тушева, запуштени су паркови и друге зелене површине... нема нових продавница и киоска у мјесту.

— Гостима смо у посљедње

даје поправљене уличне свјетиљке, нити постављене нове. На плажи нема тушева, запуштени су паркови и друге зелене површине... нема нових продавница и киоска у мјесту.

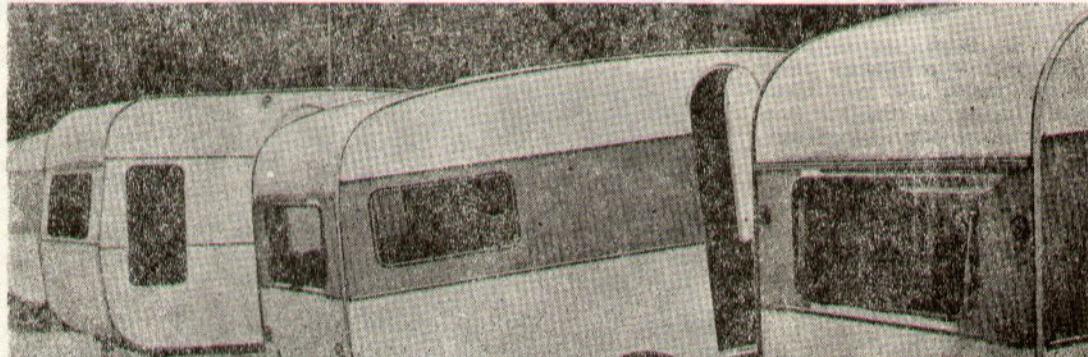
— Изградња новог хотела

— Изградња новог хотела</p

Будванска ривијера у слици и ријечи

Када ће се обезбиједити средства да се уреди простор испред тржног центра?

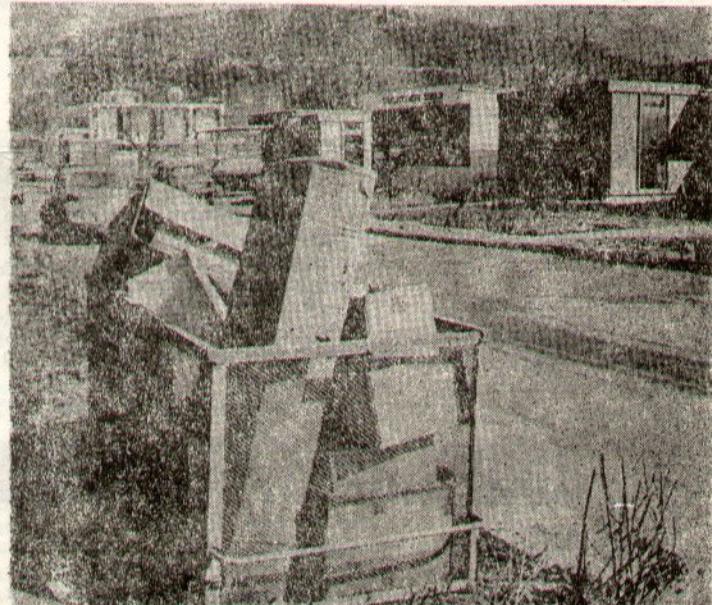
Ово је остатак помоћи коју су нам, када нам је било тешко, пружали ради људи и грађани из читаве наше земље

На некадашњој пијаци, поред главног шеталишта, гомиле шута и камена опомињу и оптужују

Ако није могао бити уграђен у бедем, овај камен је требало бар сложити да, колико-толико, лепше изгледа

Смеће снимљено на главној будванској улици

Хотел „Парк“ отвара капије почетком јуна

Интересна заједница за организацију одмора радника из Београда на подручју наше општине има неколико објеката — Дом одмора у Будви, који ми уобичајено називамо „ЗЕПС“ или хотел „Парк“, виле у Подкошљуну, капацитета 190 кревета, и одмаралиште ПТГ у Бечићима, капацитета сто кревета. Прошле године извршена је санација одмаралишта у Бечићима и вила у Подкошљуну за што је утрошено око осам милиона динара. Та средства обезбиједила је удржана електропривреда Београда. Прошле туристичке сезоне колектив је пословао са санираним капацитетима и закупом 300 постеља у домаћој радиности, тако да је остварио 45 хиљада пансион дана и укупан приход од двије милијарде стarih динара.

Половином 1981. године почела је санација одмаралишта „Парк“ капацитета 320 кревета. Предрачунска вриједност радова износи девет милијарди стarih динара. Све собе имаће комплетне санитарне уређаје и опрему. Уводи се и инсталација за загријавање објекта, тако да ће у другој фази бити оспособљен за рад и у зимском периоду. Средства за санацију и реконструк-

цију обезбиједила је удржана електро-привреда Србије као власник одмаралишта. Пројекат санације и реконструкције радио је „Енергопропрјект“ из Београда, а извођач радова је ГРО „Рад“ из Пријепоља. До сада је завршена санација конструктивног дијела и почели су занатски радови, па се очекује да буде пуштен у рад 1. јуна.

— Нијесмо могли добити средства из Републичког фонда за обнову и изградњу на бази процјене штете од земљотреса због тога што су приоритет имали привредни објекти — рекао нам је управник Дома одмора Миливоје Милашевић. — Иако је од општинских органа добијена сагласност за санацију и проширење, због недостатка средстава, нијесмо могли почети санацију одмаралишта Будва.

Ове године већ 1. маја Одмаралиште ПТГ и виле у Подкошљуну примиће прве госте. Цијена за раднике ЗЕП-а биће 20% ниже од оних за трећа лица и кретаће се до 350,00 у виласма и одмаралиштима ПТГ у Бечићима, до 450,00 у хотелу „Парк“. И ове године биће закупљено 300 кревета у домаћој радиности у Будви и Бечићима, тако да ће пансион (смештај у домаћој ради-

ности, а исхрана у друштвеном ресторану) стати 450,00 динара у собама прве категорије.

Велики проблем представљају двије бетонске базе које се налазе уз сам хотел „Парк“ и на самој Словенској плажи. Ови објекти сметају и купачима и мјештанима. Угрожени су најљепши парк на нашој ривијери, саобраћајнице и стазе. Проблем источног дијела Словенске плаže су и санитарни чворови. Ови објекти су изграђени, а нijесu ни пуштени у употребу, већ су упропашћени — полупани и загађени!

Недостатак радне снаге је посебан проблем. У сезони је тешко наћи квалификоване куваре и конобаре, чак и неквалификоване раднике за одржавање чистоће.

Иначе, у свим акцијама од заједничког интереса за унапређење туризма ова радна организација већ низ година успјешно сарађује у припремама за сезону са мјесним заједницама, општинским органима и Туристичким савезом.

В. Станишић

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА

ФИЛМ „ТРИНАЕСТИ ЈУЛ“ ПРЕД ЗАВРШЕТКОМ

На вијест о скромом завршетку филма „13. јул“ обра тули смо се за обавјештење о овом подухвату директору „Зета-филма“ Милану Нови-

САМОУПРАВНО КОНСТИТУИСАЊЕ КИНЕМАТОГРАФИЈЕ

Крајем прошлог мјесеца у Титограду је одржана сједница Комисије потписника Друштвеног договора о унапређивању кинематографије у Црној Гори. Да подсјетимо: овај Договор потписан је 1978. године на нову Републике. Њим се предвиђа самоуправно организовање кинематографије, односно обезбеђује годишња производња најмање једног франга и четири документарна филма.

Договорено је да се убрза рад на самоуправном пове зидању већ интегрисане филмске производње и промета с приказивачима филмова (биоскопима). На овом плану било је извјесних активности, тако да се ускоро може очекивати да ће се колективи четири биоскопа (Титоград, Улцињ, Херцег-Нови и Пљевља) изјаснити за један од видова повезивања са „Зета филмом“ из Будве, што би представљало корак ближе остваривању договора да сви видови кинематографије у чијој Републици — производња, промет и приказивање филмова — буду обједињени у једној филмској кући.

Речено је да „Зета филм“ у што крајем року сачини производни план за ову годину и да га презентира Комисији на разматрање. Потписници Друштвеног договора о унапређивању кинематографије биће обавезани да финансијски помогну да се тај план успјешно реализује. У противном, била би доведена у питање остварење појединачних одредби Друштвеног договора, односно Договора у целини.

М. П.

чију који нам је рекао: — Послије успјешно обављеног снимања филма и ТВ серије

Душница Жегарац Петар Банићевић и мала Будванка Јелена Поповић у филму „13. јул“

је „13. јул“, у Централном филмском студију „Кошутњак“ у Београду настављен је рад на монтажи, коју обављају редитељ филма Радомир — Бајо Шарановић и монтажер Олга Скригина.

— Почетком децембра прошле године организована је пројекција срећеног и пречишћеног материјала за радну групу Савјета пројекта филма и ТВ серије „13. јул“, а средином фебруара ове го-

дине пројекција грубо монтираног филма. Дате су оцјене о снимљеном материјалу, као и примједбе и сугестије за његову дораду. На основу тога, редитељ Шарановић из радија је прву верзију филма.

Током прве половине марта завршена је нахронизација оних дијалога који приликом снимања нису били добро тонски снимљени, као и дијалога на италијан-

ском језику, тако да су у цијелини припремљени дијалози филма.

Композитор Боро Таминић написао је музику за филм, а ових дана ради се на снимању музике у извођењу великог Симфонијског оркестра. Истовремено су снимљени тонски ефекти и шумови.

Послије обављене монтаже и тонске обраде, одржаће се пројекција филма за чланове Савјета пројекта филма и ТВ серије „13. јул“ Филмског савјета „Зета филма“. Пошто редитељ спроведе евентуалне примједбе и сугестије ових органа друштвеног управљања, израдила би се прва тонска копија филма и тиме би рад на производњи филма био завршен. Након тога копирао би се потребни број филмских копија за приказивање у биоскопској мрежи.

СУСРЕТ МЛАДИХ МАТЕМАТИЧАРА У МАЈУ

Основна школа „Стјепан Митров Љубиша“ биће домаћин овогодишњег сусрета младих математичара, физичара, хемичара и биолога, који организује Републички одбор покрета „Наука младима“. Такмичење ће се одржати од 14. до 16. маја уз учешће ученика с подручја наше Републике. С тим у вези, при Основној школи формиран је организациони одбор од наставника, представника друштвено-политичких организација и руководилаца стручних активица наставних области из којих се та кмичење изводи. Одлучено је да у овај одбор уђу и представници радних организација које могу да до-принесу успјеху ове манифестације.

ДОПРИНОС КУЛТУРНОМ ЖИВОТУ

— Крајем октобра 1981. године рекао нам је наставник музичког васпитања Ристо Новаковић — на иницијативу Савјета културно умјетничког друштва формирана је хорска секција (мјешовити хор) која је на самом почетку бројала 40 чланова, а сада их има око педесет.

Мјешовити хору претходило је формирање локалне групе састављене од другарица која од марта мјесецда

прошле године систематски ради. Учествовале су на све чланостима у Зубачким Убилима, Бару и Петровцу.

Мјешовити хор је до сада наступао у програмима поводом Дане ослобођења — у Будви и Петровцу, 29. новембра, Дану ЈНА и Осмог марта — међународног празника жена.

— Наш допринос културном животу средине — наста вио је он — нашишао је на

одобравање радних људи и грађана, Скупштине општине и њених представника који су нам узвратили пажњом и уважавањем.

Овогодишњи програм ос тварује се радом два пута седмично по познатом максимуму аматерских друштава. Настојаћемо да у хорској секцији обухватимо и дио омладине, што ће бити од вишеструког значаја.

Мјешовити хор на једној од приредби

„Цитадела“ — Игре о љубави

У недјељу, 28. марта, у сали Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ изведен је симпозион „Цитадела“ („Игре о љубави“), својеврстан коктел текстова Џрђанског, Давича, Достојевског, Кронина, Толстоја, Хемингија, Наташе, Петаркине Лауре, Пилар Ериеста Хемингвеја, Давичовог Вековића, Незнанке из „Бијелих ноћи“ Достојевског и јунакиње Голсвортија и Кронина.

Истичући за примјер напоре аматера-ентузија ста, окупљених око КУД „Кањаш“, сматрамо да — поред режисера ове несвакидашње представе, у исто вријеме аутора текста и музике, Радомира Јовића — треба поздравити и пожељети им нове, још веће успјехе, младе protagoniste Соњу Николић, Радовану Урошевић, Анђелију Николић и Невенку Шофран, који су успјели да нам дочарају тренутке и ликове Толстојеве Наташе, Петаркине Лауре, Пилар Ериеста Хемингвеја, Давичовог Вековића, Незнанке из „Бијелих ноћи“ Достојевског и јунакиње Голсвортија и Кронина.

На слици: Соња Николић, Радован Урошевић и Невенка Шофран.

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Нада и празно вјеровање

(ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА „ТРИ РАТНА ДРУГА“)

И зашли смо. Напољу је мирисало на снјег. На улици су лежали леци као велики, мртви, бијели лептири.

„Готфилд није ту“, рече Кестер. „Сигурно је на неком збору. Чуо сам да ће их растијерати. Мислим да се може још свашта десити. Он није баш најмиролубивији.“

„А знаш ли где је? — упитам сам.

„Не знам тачно. Али сам некако сигуран да је на једном од три главна збора. Морамо их обиди. Лако ћемо га наћи са његовом свијетлом косом“.

Сјели смо у ауто и „Карло“ појури према првом збору.

добру дикцију и могао се јасно чути и у најудаљенијем углу дворане. Био је то глас који је увјерљиво дјеловао и на оне који нису пазили на смисао ријечи. Оно што је говорило било је лако разумљиво. Неусијено је ходао по бини, није се разбацивао рукама, кадшто би исписи гутља воде и добавио по коју шалу. Онда би, наједном, за стао, окренуо се публици, па промијењеним гласом сипао оштре рјечи, истине, које је свако знао, о биједи, о глади о радничкој незапослености, све више подижући глас, за носећи слушаоце, а на крају јаросно узвикнуо:

„Даље не може овако! То се мора мијењати!“

Борац и хуманиста Ремарк

Немачки књижевник, противник рата и нацизма, Ерик Марија Ремарк (1898 — 1970) морао је да напусти Њемачку (емигрирао је у Швајцарску, а потом у САД) када је дивљање нациста почело да угрожава опстанак оних који су се супротстављали, и имали смјелости да се усртави, 1933. године. Тада су Ремаркове књиге доспеле на нацистичку ломачу.

Својим најбољим романом „На западу ништа ново“ Ремарк ујеврава: „Ова књига неће бити ни оптужба ни исповјест. Она ће само покушати да поднесе изјавштај о једној генерацији која је ушиштио рат — и онда кад се спасла његових граната“. Роман о генерацији која је из школске клупе отишла у касарну, па на бојиште, непретенциозно слика савакидашњицу бојишта онако како је доживљавају војници заражених народа. Бесмисленост етадања и рушење лажног идеала о „ратном јунаку“ прерастају у жељу „да се такав рат никад више не понови“, рађају солидарност и другарство међу војницима.

Сјенке рата су се надвиле и над Ремаркове јунаке у роману „Повратак“ који приказује судбине људи у првим поратним данима. Овдје је ријеч о тешком поновном прилагођавању свакодневном животу.

И остали Ремаркови романи: „Три ратна друга“, „Тријумфална капија“, „Искра живота“ и други изражавају пишчево наглашено антиратно расположење и прожети су великим хуманошћу.

На улицама је стајао камикон с полицијцима. Ремени на шлемовима били су спуштени. При свјетлости фењера блистале су карабинске цјеви. Шарене заставице ви сије су на прозорима. Група униформисаних људи гурала се пред улазом. Готово сви су били веома млади.

Купили смо двије улазнице, а одбили брошуре, кутије за скупљање прилога и изјаве за приступ у чланство, и ушли у дворану. Била је дупка пуня и добро освијетљена, да би се одмах молги пронаћи они који праве упади. Застали смо на улазу, и Кестер, који је имао оштар вид, погледао је редове. На подијуму је стајао снажан, збијен човек који је говорио. Имао је пун, дубок глас,

публика је сумануто одобравала, тапшала и викала, као да се већ тиме све измијенило. Говорник је чекао. Његово лице је сјало. А затим је нашироко, увјерљиво, неодољиво почeo рећати обећање за обећањем, сву силу обећања. Изнад многобраних глава отворио се чаробно шарени рај; била је то лутрија у којој свака срећа извлачи главни згодитак, у којој је свако остварио своју личну срећу, своје лично право и своју личну освету.

Посмтарао сам слушаоце. То су били људи свих занимања — књиговође, мале занатлије, чиновници, велики број радника и жена. Сједјели су у топлој дворани, гус то збијени ред за редом, лице до лица, захваћени буји-

цом ријечи. Чудновато: сва та лица, толико различита, имала су исти израз заноса, исти сањио-огчијен поглед у даљину, у магловиту фрату моргану. Тај поглед је био празан, али пун надмоћне на де која све брише: критику, сумњу, противречност и питања, савакидашњицу, садашњост и стварност. Говорник је све знао — имао је одговор на свако питање, помоћ за сваку невољу. Њему се треба покоравати. Добро је и мати некога ко мисли за нас. Добро је вјеровати.

Кестер ме гурну. Ленц није био овдје. Махнуо је главом према излазу. Кренуо. Страже на излазу из дворане посматрале су нас сумњиво и мрачно. Пред улазом се скupљала гомила спремца да јурне сваког часа у дворану. Иза ње је лепршала шума застава и транспарената.

„Добро удешено шта мислиш?“ Упита Кестер кад смо се нашли напољу.

„Првобразредно! То могуја као стари шеф пропаганде да оцијеним.“

Одвезли смо се неколико улица даље. Тамо је био други политички збор. Друге заставе, друге униформе, друга дворана; иначе све слично. На лицима исти изрази наде и празног вјерovanja:

БИО ЈЕ РАТ

Било је рано праљење, јеси ниједан цвијет није био отворио своју круницу. Можда због тога што је био рат, због тога што се боја да га гази велика црна чизма.

Та неobična djevojka, zrelija od svojih vršnjaka, sa šesnaest godina bila je jedna od najboljih skojevki. Imala je crnu kosu i duboke zelene oči. Oca nije zapamtila. Kad je umro, imala je samo dvije godine.

Открили su je kašabinijski na samom izlasku iz grada. Prkosno je gledala njihove oči u kojima nije bilo milosti. Oni su likovali: uхватили su je! Dok su je vođili kroz grad, чула је шаптуће људи. Ишла је храбро и поносно. Осећала је mržnju prema zlikovcima. Њено mlađe tiјело drhtalo је od bijesne, a oni su joj uzvraćali drskim osmjesim.

... Jeden crveni cvijet je pokosen, ali, mjesto njega, procvjetalo je hajdučko zjeljeto, koji su svojim ramevima pokrili svu tачku rata...

Наташа Живковић

Калфа пије пиво
К-алфа-пије-пи-во

Растем и учим

Растем и учим
Учим да волим
све што радничка
рука створи
и фабрике моћне
градове бијеле
да волим и пјесму
што се заори.

Учим да волим
руменило зора,
класје златно
и мириш мора.

Да волим ливаде,
плавооке ријеке,

поносне планине
и облаке mrke.

Учим да волим
слободу и срећу
да пјевам пјесме
домовини и праљећу.

Учим да волим све ово
што се подиже
из пепела и крви,
учим да цијеним
оне што за слободу
падоше први.

Сузана МИЈАТОВИЋ

Партизанска мајка

Киша. Добују крупне капи по трошном крову и разбијају тишину праљење ноги. На бијелом, свјеже окретију зиду шкиљи петролеј и њише огромну сјенку по поду. И мати је ту, у црни стиснутих усана, лица избрданог борама. Изнад постеље су двије фотографије: млади војник, тамних, зорних очију, и дјевојка — њежна и крхка, у бијeloj хаљини.

Старица прича, одмјерно итих, о својој дјеци — борцима, о ошtrим зимама и боји ногама. Док прича, очи јој чудесно свијетле. Сјећа се 8. марта Четрдесет и треће: — Одмарали, смо се у једној колиби. Нијмо ни пријатиље кад су из ње изашли другови. Одједном су га појавили с китама цвијећем за нас, другарице... Слиједеће године, на исти дан, ухапсили су ме. Тражили су да одам другове. Мислили су, мајка сам, нећу издржати. Довели су ми сина, модрог и кrvavog od udaraца. Staјao je tako blizu, a niјесам ga mogla zagrliti. Чула сам:

— Izdržki majko, nemoj im nista reći! Cestra je poginula — nemoj plakati! I ja ћu časno da umrem. „Gоворила sam: „Umri, sinje, i ne odađ drugove. Majci ћe lako biti. Ako prezживim ovaj rat, kad odom na tvoj grob, znaću zašto sam te izgubila. Sinje, јedini sinje, буди hrabar!“ Odveli su me. Ви-

ше га нисам видјела. Остадох сама. Али, и да се поново родим, тако бих поступила. Рекла бих: „Идите, дјецо, моја, умрите за слободу!“

Јасна Радовић

ЖЕНА — БОРАЦ

Постоји један бол — за њима, погинулим. И један пут, који води од тог бола и крви. На том путу остала су многе дјевојке, које нису заједно за љепоту живота. Знале су само за пушку и бомбу. Умирале су кличући слободи. Она је била сан који су хтјеле да оживе. Сан који је тада био прелијеп да био јава.

Биле су младе и пуне идеала. Стизали су свуда — да помогну, превију ране, јуришавају.

Вукица и Марија паде су у руке непријатељу. Мучили су их, урезивали кrvavе петокраке по њиховим младим тијелима, чупали им нокте. Умирале су у тешким мукама за ову земљу, за слободно небо и за љепоту.

Постоји један бол. То је бол за њима погинулим. Постоји једна захвалност — њима којих више нема међу на ма.

Татјана Дапчевић

Писмо безименој другарици

лила на мене и на мој рођендан.

Знам да је било пуно таквих другарица као ти, али теби говорим за све. Волим, другарице, поља, бескрајна поља пшенице, и шуме — зелене и густе, голубове у лету, шуме мора, безбрижну, румену дјецу, звијезду на плавом небу. У свој тој љепоти видим тебе. Видим како док се колона одмара, где даш у мене, у моју дјецу. Видим вјеру у твојим очима.

Лјевојко храбра, безименна, хтјела бих да знам да ли

је у твом срцу било мјеста и за — тебе. Јеси ли вољела?

Драже би ми сада било да, умјесто поред твог каменог лика, пролазим поред твоје, насмијане и живе. Вољела бих да из сваке твоје стопе израсте црвени цвијет, лијеп попут младости, да има круницу боје злата и лишиће — зелено, зелено.

Имам седамнаест година и знам како је бити млад, знам како се воли цијели свет, како је бити срећан. Ти ме учиш да будем храбра и спремна на највећу жртву. Вјера Барба

ДРУГА ФУДБАЛСКА ЛИГА

ЗАПАЖЕН УСПЈЕХ „МОГРЕНА“

Послије неочекивано уђе дљивог пораза од прилешке „Победе“, једне од најслабијих екипа у лиги, „Могрен“ је био домаћин бившем прво

ЦРНОГОРСКА ЛИГА

„ПЕТРОВАЦ“ ТОНЕ СВЕ ДУБЉЕ

Ни у пролећном дјелу првенства ништа боље игре Петровца. Наравно, ни резултати. И у шеснаестом колу — пораз, „Фењерција“ тим „Језера“ из Плава савладао је Петровчанске уђедљиво са 2:0. Тако су се фудбалери „Петровца“ нашли на самом дну првенствене табеле, на дванаестом мјесту са свега 11 освојених бодова и негativном гол-разликом 15:24. Но, шансе нису изгубљене. Нада за опстанак у лиги још има, ако за то су потребне побједе, прије свега пред својим навијачима. У „опасној зони“ су и екипе „Титекса“, „Забјела“, „Бокеља“, а нарочито „Таре“ и „Језера“, које су привукле за дно табеле. Међутим, када се губи и у окршајима с тим екипама, онда то није добро.

У редовима Петровчана ширити поодавно. И у протеклом првенству тим се спасио испадања у „минут до дванаест“. Има времена за корекције у игри и стимулисању играча на боље игре и резултате. Као и за корекције у стручном штабу. Јер, једино ако свуда буде „штимало“ доћи ће и боље игре, а наравно с њима и до резултата. Сви истичу да је потенцијал тв. да овај тим има више солидних играча, али — „не иде им“. Одговор зашто је тако треба тражити што прије и промијенити понашање.

С. Грегорић

лигашу из Крушевца. Било је стрепни у стручном штабу Будвана пред овај за њих изузетно важан меч. Наравно, оне су биле оправдане, јер, заиста, није лако играти против екипе у чијим редовима су тако добри фудбалери као Динчић, Тупајић, Јоцић и остали у нашем најелитнијем фудбалском такмичењу. Но, респект је био само до првог судијског звијеждука. Тада су фудбалери „Могрена“ заиграли агресивно, правећи лијепе комбинације. Имали су више од игре, нарочито у првом полувремену, када је пао и једини гол на утакмици. Наиме, у 26. минуту након једне муњевите акције нападачког реда Будвана, најслабије се

снашао халф гостију Милорадевић, који је погодио саопштвену мрежу. И прије, а и послије тога, било је више прилика за постизање голова. Спасо Ђуретић, који се послије дуже паузе вратио у тим, могао је више пута савладати голмана „Напретка“, али му то није пошло за руком. Нешто неспретност у одсудним тренуцима, нешто спортска (не) срећа, а и добре одbrane Динчића учинили су да се утакмица заврши минималном подјелом домаћина. И гости су играли добро и веома фер, а судија Стојићевић је задовољио око 1500 гледалаца, колико их се окупило на стадиону Лугови.

Након 19. кола Будвани се налазе на десетом мјесту с 18. бодова и великим шан-

сама за опстанак. Треба рећи да другопласирана екипа „Трепче“ има само пет бодова више од „Могрена“, што казује да је више од пола лиге у стрепнији од испадања. Будвани су у четири пролећња кола направили лијепу серију: код куће су освојили свих шест бодова, док су поражени на гостовању у Прилупу.

„МОГРЕН“ — „РАД“ 0:1

У 20. колу „Могрен“ се 3. априла састао са екипом „Рада“ у Београду. Послије утакмице у којој је изгубио оба бода наш друголигаш налази се на јенаестом мјесту.

„ПЕТРОВАЦ“ — „АРСЕНАЛ“ 1:0

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

ИЗВАНРЕДАН ИНСТИНКТ

КАФКА: Жене имају изванредан инстинкт: б станову су све да открију — осим очигледног.

*

БЛОК: Човјек није никад тако лијеп као кад моли за оправштј или кад сам прашта.

*

СВИФТ: Страх је створио богове, а храброст славаре.

*

ОВИДИЈЕ: Уберите цвијет који ће увенути ако га не уберете.

*

ФОКНЕР: Прошлост никад није мртва, она, чак, није ни поршла.

*

БЕРТ БРЕХТ: Ако покрадеш једног аутора, онда си плаџијатар, али ако покрадеш више њих, онда си науџник.

*

ШОПЕНХАУЕР: Кад би мој пас учинио нешто лоше, ја сам га прекоријевао највећом погрдом: „Човјече!

*

КЛОД АВЛИН: Бијели човјек, црни човјек, жути човјек: све су сузе слане.

*

ПИТЕР ЈУСТИНОВ: Интервју који дајем успјешан је за мене само ако при том и ја нешто дознам од новинара који ме интервјује.

*

МАРСЕЛ ПРУСТ: Многи људи вјерију да говоре истину самим тим што су искрени. То је разлог што је деведесет одсто мученика жртвовало свој живот за лажи и заблуде.

АНЕГДОТЕ

НАДМЕТАЊЕ МАРКА ТВЕНА

— У мојој породици се врло дugo живи. Ђед ми је, на пример, умро у 96. а једна тетка у 99. години

— похвали се један саговорник Марка Твена.

— То није ништа — ја ви се други. — моја баба умрла је у 120. години... А како је у вашој поро-

ИЗ СТАРЕ ШТАМПЕ

Ганово село и Ганова вода

„КО ЈЕ ПУТОВАО ЛАБОМ од Котора од Будве — читамо у „Црногорки“, листу за књижевност и поуку, од 4. октобра 1884. године најживља се многога величанства гиздаве Боке, — оне њене чаробне љепоте, која се бадава те друго по свијету тражи. Пошто си на чистом морском ваздуху преплавио дугачку ко су, која се пружа цијелим Доњим Грбљем од Бигове и Игала до на крај Кримовица, пукне на једанпут пред тобом пространи заљев који се дубоко уточио у Мрчево Поље, да ону плаву раван наспе дробнијем пијеском, да је натопи својом морском сланом водом.

Гледајући ову опучену стрмен, ову грдну гомилу камења низ њу, оне велике хриде, које није могло море потопити, но се помалјају из њега као дивови, језа човјека спопаде, помишљајући у исто вријеме на ону неодољиву силу геолошких револуција, која је све то произвела у игру — као од шале. Те гомиле, тога понора и пропasti никад није било.

Људи причају да се ту у земан пружало равно пољице, а више њега, међу плодним њивама и воћњацима, бијељело се богато Ганово село. Стари Ган је био имућан човјек, али пакосни силеција. Једно јутро чује он да му сељани о глави раде, да су отишли на састанак, како ће се разговорити о томе. Разљућен до јада, скупи своје људе, опали и пороби село, па се наоружа и крене на састанак да сељане изненада поквата, повеже, затвори, измучи и поубија. У то удари страшна олуја: вјетар, громови и кишне. Над самим селом провре велика вода, носећи куће и баштине; земља се потресе, одвоји се цијела страна изнад поља, па притисну и село, и Ган, и његове људе.

Воду, те је село понијела, људи су, у спомен те божје освете, назвали Ганова вода. Она се данданас тако зове, а извире на састанак, из оне гомиле. Ја сам стопу по стопу обиђао околну Ганову воду нећу ли наћи каквог трага о селу, али све узалуд. Па нијесам чуо ни кокота, о коме су ми потњици и мјесечари приповиједали да вазда, у глухо доба ноћи, пјева на пунаној бачви жита старог силеције Гана. Сретни и блажени сељани! — Сломљени хук морских валова у овим шпиљама и рупама њима је кокот — пјевац на бачви жита“.

Избор:
Миљивоје МИЛАШЕВИЋ